

PATRICK ROTHFUSS

IŠMINČIAUS BAIMĖ

Karaliaus žudiko kronikos: antroji diena

PIRMA DALIS

*Stipriausia praėjusių metų maginės fantastikos knyga...
Suričiau ją per dieną – nuo ryto iki vakaro ir jau trokštu tęsinio.
Tas Rothfussas velnioniškai geras.*

TYTO ALBA

George R. R. Martin, ciklo „Ledo ir ugnies giesmė“ autorius



PATRICK ROTHFUSS

IŠMINČIAUS
BAIMĖ



Karaliaus žudiko kronikos: antroji diena

PIRMA DALIS

Iš anglų kalbos vertė
Aidas Jurašius

VILNIUS 2013

UDK 821.111(73)-31
Ro-162

Patrick ROTHFUSS
THE WISE MAN'S FEAR
DAW Books, New York, 2011

Karaliaus žudiko kronikos:
Pirmoji diena: VĖJO VARDAS
Antroji diena: IŠMINČIAUS BAIMĖ

ISBN 978-9986-16-965-9

Copyright © 2011 by Patrick Rothfuss
© Aidas Jurašius, vertimas į lietuvių kalbą, 2013
© Asta Puikienė, viršelio dizainas, 2013
© „Tyto alba“, 2013

Padėkos

Dėkoju savo kantriesiems gerbėjams už tai, kad skaitė mano tinklaraštį ir patikino, jog jie iš tikrųjų nori geros knygos, net jei tokią parengti truktų truputėlį daugiau laiko.

Protingiesiems redaktoriams - už jų neįkainojamą pagalbą ir tai, kad pakentė mano paranojišką slapumą.

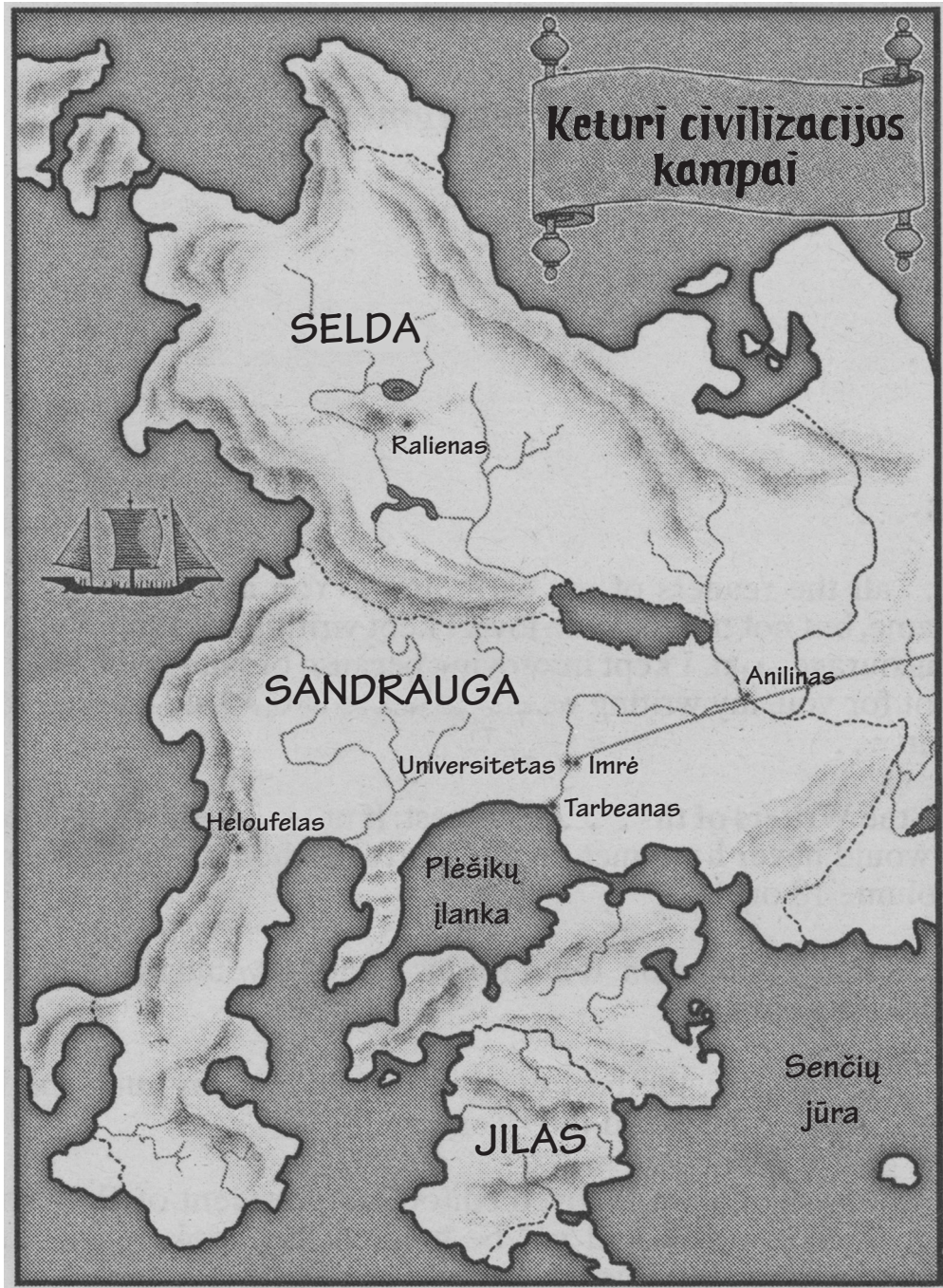
Savo nuostabiam agentui, kad apsaugojo mane nuo kišenėse švilpiančių vėjų ir kitų negandų.

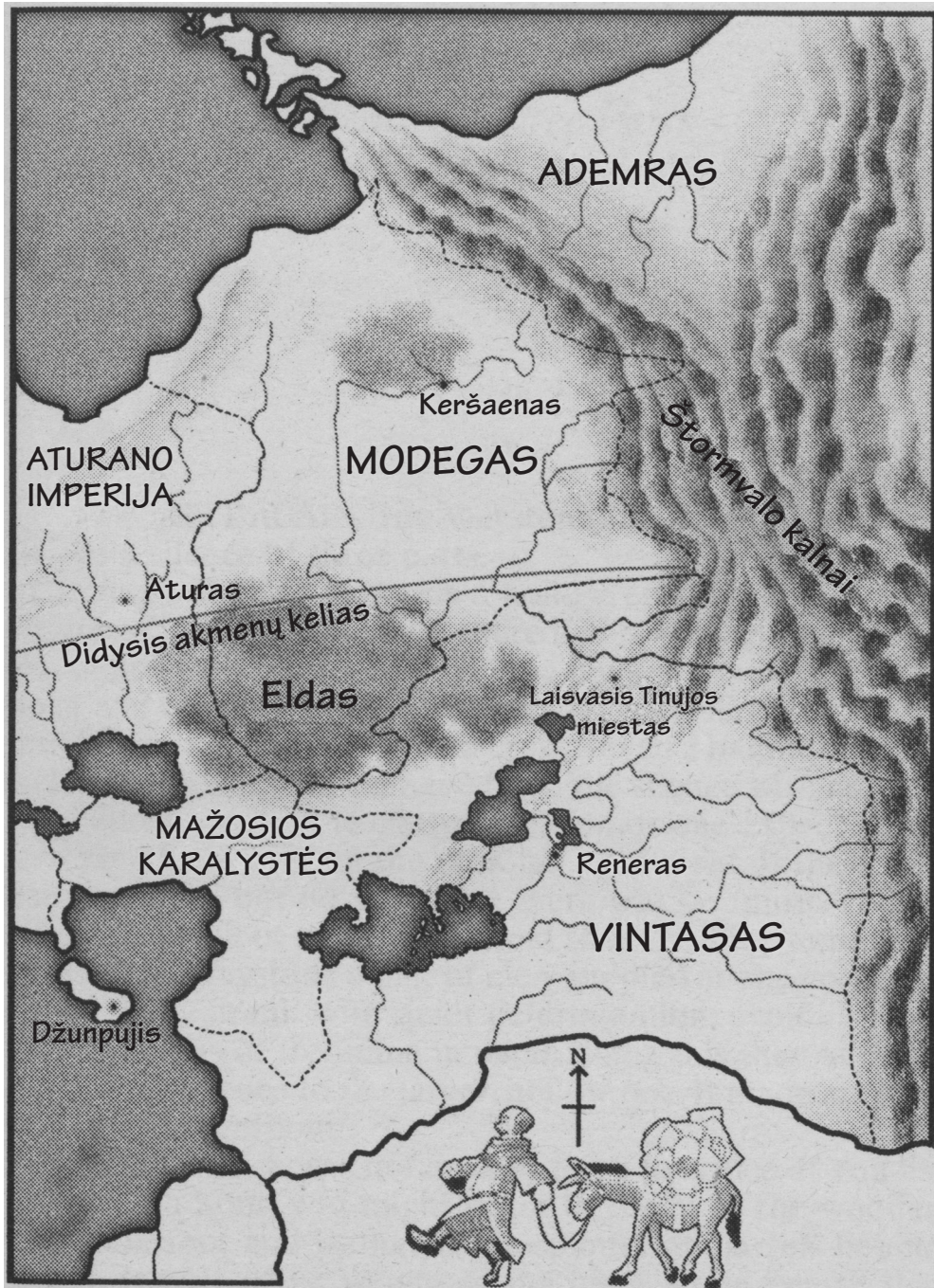
Išmintingajam leidėjui - už tai, kad suteikė man tiek laiko ir kūrybinės laisvės, jog galėčiau parašyti knygą, kuria didžiuočiausi.

Mylimai šeimai - už palaikymą ir priminimą, kad retkarčiais išvykti iš namų – geras dalykas.

Dėkoju savo supratingajai bičiulei už tai, kad nemetė manęs, kai begalinės rankraščio peržiūros sukelta įtampa pavertė mane apsiputojusių pabaisa.

Ir savo mielajam sūneliui už tai, kad myli tėtį, nors šis kartais turi jį palikti ir visą laiką skirti rašymui. Net ir tuomet, kai mes išties puikiai leidžiame laiką. Net ir tuomet, kai tauškiame apie ančiukus.





Trijų dalių tyla

Aušo rytas. „Pakelakmenio“ smuklė skendėjo tyloje, bet ši tyla buvo nevienalytė – ją sudarė trys dalys.

Aiškiausia ir juntamiausia dalis buvo didžiulė, aidinti tyluma, kuri tvyrojo dėl čia nesančių dalykų. Jei lauke būtų siautusi audra, lietaus lašai būtų barbenę ir tekšėję į selaso vijoklius, kerančius už smuklės. Jei tolumoje būtų trinksėjęs griaustinis, jo dundesys būtų nuginęs tylą keliu lyg šūsnį nukritusių rudens lapų. Jei būtų buvę smuklės kambariuose sukrotusių keliauninkų, savo bildesiu jie būtų išvaikę tylumą tarytum bauginantį, pusiau pamirštą sapną. Jei būtų grojusi muzika... Bet ne, muzika čia tikrai neskambėjo. Nebuvo nieko, kas skleistų nors kokį garsą, vien tik netrikdoma tyla.

„Pakelakmenio“ viduje tamsiaplaukis vyras be garso uždarė paskui save galines duris. Visiškoje tamsoje jis nuslinko pro virtuvę ir barą, paskui ėmė lipti laiptais į rūšį. Šiuo keliu jau ėjo tiek kartų, kad be vargo išvengė išklypusių lentų, galinčių sugirgždėti ar įlinkti nuo jo svorio. Kiekvienas žingsnis tebuvo vos girdimas šnaresys, kuriuo šis vyras įliejo savo mažąją, slapukišką tylą į didžiąją, aidinčią tylumą. Keistas susipynusių tylų kontrapunktas.

Pastebėti trečią tylą buvo kur kas sunkiau. Gal tik ilgokai pasiklausęs galėjai pajusti ją į langų stiklus prasismelkusiame šaltyje ir glotniai ištinuotose smuklininko kambario sienose. Ji slypėjo tamsioje skrynioje, stovinčioje kietos ir siauros lovos kojūgalyje. Ji dvelkė iš rankų vyro, kuris ten nejudėdamas gulėjo, stebėdamas pirmąją artėjančio apyaušrio šviesą.

To vyro plaukai buvo raudoni – tokie raudoni, kad priminė liepsną. Jo akys buvo tamsios, žvilgsnis mažus, o gulėjo jis su nuolankia mina žmogaus, kuris jau prieš daugybę metų prarado bet kokią viltį užmigti.

„Pakelakmenis“ priklausė jam, trečioji tyla – taip pat. Tad nieko keista, kad trečioji tyla buvo didžiausia: ji gaubė dvi pirmąsias. Ji buvo didžiulė, visa persmelkianti lyg rudens pabaiga. Sunki kaip milžiniškas upės nugludintas akmuo. Tai buvo kantri nuskintos gėlės tyla. Tyla žmogaus, kuris laukia mirties.

Obuoliai ir šėivamedžio uogos

Bastas susikūprinęs smaksojo prie ilgo raudonmedžio baro ir nuobodžiavo. Jis apžvelgė tuščią smuklę, atsiduso, pasikuitęs surado švarų lininį skudurą ir nutaisęs nuolankų veidą ėmė šveisti baro ruoželį.

Po kiek laiko jaunuolis palinko į priekį ir prisimerkęs įbedė akis į kažkokį vos regimą tašką. Pakrapštė jį nagu ir, kai nuo to ant baro liko riebaluota dėmė, susiraukė.

Bastas pasilenkė dar arčiau, pūstelėjo ton vieton ir smarkiai patrynė. Paskui stabtelėjo, stipriai iškvėpė ir medį aptraukusiame rūkelyje užrašė nešvankų žodį.

Tada nusviedė skudurą į šalį ir sukiodamasis tarp tuščių stalų bei kėdžių patraukė prie plataus smuklės lango. Jaunuolis ilgokai ten stovėjo stebėdamas per miestelio centrą besidriekiantį žvyrkelį.

Jis vėl atsiduso ir ėmė žingsniuoti po smuklę. Jo judesiai buvo atsainiai grakštūs, lyg šokėjo, ir pilni katiniško abejingumo. Tačiau kai perbraukė rankomis tamsius plaukus, mostas buvo nerimastingas. Mėlynos Basto akys vis klaidžiojo po patalpą tarsi ieškodamos išėjimo. Tarytum norėdamos rasti daiktą, kurio nebūtų prieš tai mačiusios šimtus kartų.

Bet nieko naujo nebuvo. Tušti stalai ir kėdės. Tuščios taburetės palei barą. Už jo dunksančios dvi didžiulės statinės, viena skirta viskiui, kita – alui. Tarp jų – plačiai išrikiuoti buteliai, pačių įvairiausių spalvų ir pavidalų. Ir virš jų kabantis kardas.

Basto akys vėl nukrypo į butelius. Jis ilgai tiriamai juos stebėjo, paskui grįžo už baro ir susirado didelį molinį bokalą.

Giliai įkvėpęs, bedė pirštu į pirmąjį butelį apatinėje eilėje ir lyg skaičiuotę uždeklamavo:

*Karklo. Klevo
Šimtamečio.
Anglys. Uogos
Šėivamedžio.*

Kai ją baigė, jo pirštas buvo nukreiptas į storą žalią butelį. Bastas atsuko kamštį ir gurkštelėjo paragauti, paskui susiraukė ir nusipurtė. Greitai padėjo gėrimą ir dabar paėmė lenktą raudoną butelį. Vėl gurkštelėjo, paskui mėšliai pasitrynė sudrėkusias lūpas, galiausiai linktelėjo ir dosniai šliūkštelėjo gėrimo sau į bokalą.

Bastas nukreipė pirštą į kitą indą eilėje ir vėl ėmė deklamuoti:

*Vilna. Laumė.
Mėnuo teka.
Gluosnis. Langas.
Žvakė dega.*

Šį kartą pirštas rodė į skaidrų butelį su šviesiai geltonu skysčiu. Bastas trūktelėjo kamštį ir nebesivargindamas pirmiau paragauti negailėdamas įsipylė. Padėjęs butelį į šalį, jaunuolis iškėlė bokalą, stipriai suskalandavo ir prisidėjo prie lūpų. Veide nušvitus šypsena, spriegė pirštą į kitą butelį ir, kai jis linksmai skambtelėjo, vėl pradėjo savąją skaičiuotę:

*Maišas. Miežiai.
Girna. Kraigas.
Vėjas. Upė...*

Staiga pasigirdo, kaip sugirgžda grindų lentos, ir Bastas, akinamai šypsodamasis, pakėlęs akis tarė:

– Labas rytas, Reši.

Laiptų apačioje stovintis raudonplaukis smuklininkas šluostėsi ilgus pirštus į švartą prijuostę ir antrankovius.

– Mūsų svečias dar neprabudo?

Bastas papurtė galvą.

– Nei cypt, nei krypt.

– Pastarosios kelios dienos jam buvo sunkios, – pasakė Koutas. – Matyt, dabar nori už jas atsigriebti. – Jis nutilo, paskui kilstelėjo galvą ir pauostė. – Tu gėrei? – Tonas, kuriuo jis uždavė klausimą, buvo veikiau kupinas smalsumo nei smerkiantis.

– Ne, – atsakė Bastas.

Smuklininkas pakėlė antakį.

– Aš tik *ragavau*, – pabrėždamas paskutinį žodį paaiškino Bastas. – Iš pradžių ragaujama, geriama paskui.

– Mat kaip, – tarė smuklininkas. – Vadinasi, tu dar tik ruošėsi gerti?

– Teregi mažyčiai dievuliukai, taip, – atsakė Bastas. – Ir kaip reikiant. Ką, po galais, čia dar galima veikti? – Jis pakėlė nuo žemutinės baro dalies savo bokalą ir

pažvelgė į jį. – Tikėjausi šeivamedžio uogų skonio, bet čia kažkas panašaus į melionų. – Jis smalsiai pateliūskavo gėrimą. – Be to, su kažkokiu prieskoniu. – Jaunuolis dar kartą gurkštelėjo ir mažliai prisimerkė. – Cinamonas? – pasvarstė žiūrėdamas į butelių eiles. – Negi mes nieko nebeturime iš šeivamedžio uogų?

– Kažkur turėtų būti, – atsakė smuklininkas nė nežvilgtelėjęs į butelius. – Akimirką stabtelk ir paklausk, Bastai. Reikia pasikalbėti apie tai, ką padarei praėjusią naktį. Bastas sustingo.

– O ką aš padariau, Reši?

– Tu sustabdei tą padarą iš Maelio, – atsakė Koutas.

– Aaa, – Bastas atsipalaidavo ir atsainiai numojo ranka. – Aš tik pristabdžiau jį, Reši. Tik tiek.

Koutas papurtė galvą.

– Tu supratai, kad tai ne šiaip koks pamišėlis. Tu bandei mus įspėti. Jei ne tavo greitos kojos...

Bastas susiraukė.

– Nebuvau jau toks greitas, Reši. Tas padaras nužudė Šepą. – Vaikinas nudelbė akis į švariai iššveistas grindų lentas prie baro. – Man patiko Šepas.

– Visi kiti manys, kad mus išgelbėjo kalvio pameistrys, – tęsė Koutas. – Ir taip turbūt bus geriausia. Bet aš žinau tiesą. Jei ne tu, tas padaras mus visus čia būtų išskerdęs.

– Ak, Reši, netiesa, – paprieštaravo Bastas. – Tu būtum nugalabijęs jį kaip viščiuką. Aš tiesiog pirmas jį pasiekiau.

Smuklininkas atsakydamas į jo žodžius tiesiog gūžtelėjo.

– Vakaryktė naktis privertė mane susimąstyti, – toliau kalbėjo jis. – Vis galvojau, ką galėtume padaryti, kad būtume čionai saugesni. Ar esi kada nors girdėjęs „Baltųjų raitelių medžioklę“?

Bastas nusišypsojo.

– Prieš tapdama jūsiškė, ši daina buvo mūsų, Reši.

Jis įkvėpė ir gražiu tenoru užtraukė:

*Jų žirgai balti kaip sniegas,
Ginklai žėri sidabru,
Raginiai lankai boluoja,
O ant raitelių kaktų
Raudonai žali vainikai
Iš lanksčių šviežių šakų.*

Smuklininkas linktelėjo.

– Būtent apie šį posmą aš ir galvojau. Kaip manai, ar galėtum tuo pasirūpinti, kol čia viską suruošiu?

Bastas karštai linktelėjo ir beveik pasileido bėgti, bet paskui prie virtuvės durų stabtelėjo.

– Bet juk be manęs nepradėsit? – paklausė sunerimęs.

– Pradėsime, kai tik mūsų svečias bus pavalgęs ir pasiruošęs, – atsakė Koutas, paskui, pastebėjęs savo mokinio veido išraišką, kiek suminkštėjo: – Vis tiek, manau, tu turi valandą ar dvi. – Bastas žvilgtelėjo pro tarpdurį, paskui vėl į mokytoją. Smuklininko veide šmėstelėjo linksnumas. – Ir prieš mums pradėdant aš tave pašauksiu. – Jis pavarė jaunuolį rankos mostu: – O dabar eik.

Vyras, kuris sakėsi esąs vardu Koutas, pradėjo įprastinę ruošą „Pakelakmenio“ smuklėje. Jis judėjo lyg laikrodinis, lyg giliom provėžom išraižytu keliu riedantis furgonas.

Pirmiausia smuklininkas ėmėsi duonos. Per daug nesivargindamas tiksliai atseikėti, rankomis išmaišė miltus su cukrumi ir druska, paskui iš maisto sandėliuke laikomo molinio ąsočio pridėjo mielių, užminkė tešlą, galiausiai suglostė apvalius kepaliukus ir paliko iškilti. Tada kastuvėliu iš virtuvės krosnies išsėmė pelenus ir užkūrė ugnį.

Tai padaręs, Koutas nuėjo į bendrąją salę, prie šiaurinės sienos, kur taip pat išvalė ir užkūrė didįjį juodo akmens židinį. Tada pripumpavo vandens, nusiplovė rankas ir atnešė iš rūsio gabalą avienos. Prikapojęs prakurų, parnešė malkų, kumščiais paminkė kylančią tešlą ir perkėlė ją arčiau dabar jau įšilusios krosnies.

O paskui staiga darbai baigėsi – nebeliko ką daryti. Viskas buvo suruošta. Viskas švaru ir tvarkinga. Raudonplaukis vyras stovėjo už baro, o jo žvilgsnis lėtai grįžo iš kažin kokių tolybių, susitelkė į dabartį, į smuklę.

Galiausiai vyro akys apsistojo ties kardu, kabančiu ant sienos virš butelių. Jis nebuvo nei ypač gražus, nei puošnus, nei kaip kitaip patraukiantis akį. Tačiau kažkodėl ginklas atrodė grėsmingai. Lygiai kaip grėsmingas atrodo aukštas status skardis. Kardas buvo pilkas, be menkiausios dėmelės ar pažeidimų, šaltas paliesti. Jis buvo aštrus kaip stiklo šukė. Ant laikiklio, pagaminto iš juodo medžio, buvo išraižytas vienas žodis: „Kvailybė“.

Lauke ant medinių laiptų pasigirdo sunkūs žingsniai. Durų velkė trankiai barkštelėjo, paskui nuaidėjo garsus „Sveikiiii“ ir beldimas į duris.

– Minutėlė! – sušuko Koutas, nuskubėjo prie laukųjų durų ir blizgančioje žalvarinėje spynoje pasuko didelį raktą.

Už durų stovėjo belsti drūtą ranką pakėlęs Grehemas. Pamatęs smuklininką, plačiai išsišiepė vėjų nugairintu veidu.

– Bastas tau šįryt vėl padėjo atidaryti smuklę? – paklausė.

Koutas atlaidžiai nusišypsojo.

– Jis geras vaikas, tik truputėlį dirglokas, – tarė Grehemas. – Pamaniau, kad nūtarei šiandien smuklės neatidaryti. – Jis atsikrenkštė ir trumpą akimirką nukreipė žvilgsnį sau į kojas. – Turėdamas galvoje visas aplinkybes, dėl to per daug nesistebiu.

Koutas įsidėjo raktą į kišenę.

– Dirbsime kaip visada. Kuo galiu pagelbėti?

Grehemas pasitraukė nuo tarpdurio ir linktelėjo gatvės pusėn, kur netoliese stovinčiame vežime pūpsėjo trys statinės. Jos buvo naujos, pagamintos iš šviesaus nugaludinto medžio, su žibančiais metaliniais lankais.

– Žinojau, kad naktį vis tiek negalėsiu užmigti, tad sukalsčiau tau paskutinę. Be to, girdėjau, kad šiandien Bentonai užsuks su pirmais vėlyvaisiais obuoliais.

– Labai tau dėkingas.

– Dailios ir sandarios, laikys visą žiemą. – Grehemas priėjo prie vienos ir išdidžiai pastukseno krumpliu į šoną. – Niekas geriau nepašulvina alkano kaip žieminiai obuoliai. – Jis pakėlė linksmai sužibusias akis ir dar kartą stuktelėjo per statinę. – Supranti mintį? Šulvinti? Šulė?

Koutas sudejavo ir pasitrynė delnais veidą. Grehemas pakrizeno, tada perbraukė ranka statinės lanką, nukaltą iš žvilgaus metalo.

– Niekad lig šiol statinėms nenaudojau žalvario, bet pavyko geriau, nei galėjau tikėtis. Jei bus nesandarios, sakyk. Užmesiu akį.

– Džiaugiuosi, kad nesukėliau didelių rūpesčių, – pasakė smuklininkas. – Mano rūsyje drėgna. Bijau, kad geležis gali per porą metų surūdyti.

Grehemas linktelėjo.

– Protinga šneka, – tarė. – Nedaugelis žmonių pagalvoja į priekį. – Grehemas patrynė rankas vieną į kitą. – Gal man padėtum? Nenorėčiau vienos kurios išmesti ir subraižyti tau grindis.

Vyrai ėmėsi darbo: dvi žalvariu apjuostas statines nunešė į rūšį, o trečiąją nutempė už baro į virtuvę, paskui – į maisto sandėliuką.

Tada grįžo į bendrąją salę ir kiekvienas atsistojo savojoje baro pusėje. Tyloje Grehemas apžvelgė smuklę. Palei barą rikiavosi dviem taburetėm mažiau nei įprastai, o ten, kur vakar stovėjo stalas, dabar buvo tuščia. Tvarkingoje smuklėje tai iškart krito į akis, tarytum švarplė burnoje vietoj trūkstančių dantų.

Grehemas atitraukė akis nuo gerai iššveisto grindų ruožo palei barą, paskui kyštelėjo ranką kišenėn ir išėmė porą blausių geležinių šimų. Jo ranka beveik nedrebėjo.

– Gal įpiltum man mažą alaus, Koutai? – paklausė šiurkščiu balsu. – Žinau, kad metas ankstyvas, bet laukia ilga diena. Padėsiu Murionams kviečius pjauti.

Smuklininkas įpylė alaus ir netaręs nė žodžio padavė Grehemui. Šis nugėrė pusę iškart, vienu ilgu mauku. Jo paakiai buvo paraudę.

– Prasti reikalai buvo praėjusį vakarą, – pasakė, vengdamas žiūrėti į akis, paskui vėl trūktelėjo alaus.

Koutas linktelėjo. „Prasti reikalai buvo praėjusį vakarą.“ Greičiausiai tai buvo viskas, ką Grehemas galėjo pasakyti apie mirtį žmogaus, kurį pažinojo visą gyvenimą. Šitie žmonės apie mirtį žino viską. Jie skersdavo savo gyvulius. Mirdavo nuo karštinių, nugriuvę arba dėl blogai suaugusių lūžusių kaulų. Mirtis jiems buvo tarsi nemalonus kaimynas, apie kurį stengiesi nekalbėti, nes bijai, kad išgirs ir nuspręs tave aplankyti.

Išskyrus istorijas, žinoma. Pasakojimai apie nunuodytus karalius, dvikovas ir senų laikų karus – geras dalykas. Jie tarsi aprenčia mirtį svetimšalių rūbais ir nusiunčia ją tolyn nuo tavųjų durų. Į kaminą persimetusi ugnis arba krupui būdingas kosulys kėlė siaubą. Bet Gibeo teismas ar Enfasto apsiaustis – tai jau visai kas kita. Tai tarsi maldos, tarsi burtažodžiai, kuriuos sumurmi vėlų vakarą, kai eini vienas per tamsą. Istorijos buvo tarytum amuletai, kuriuos dėl visa ko nusiperki už pusę grašio iš keliaujančio prekeivio.

– Tas raštininkas ilgai čia sukiosis? – po akimirkos paklausė Grehemas iš bokalo nuaidėjusiu balsu. – Pamaniau, gal vertėtų surašyti kokį raštą. Maža kas. – Jis šiek tiek susiraukė. – Mano tėvukas vadindavo juos „pasliko popieriais“. Nepamenu, kaip jie ten iš tikrųjų vadinasi.

– Jei tiesiog nori pasirūpinti savo labu, tai bus potvarkis dėl nuosavybės, – dalykiškai atsakė smuklininkas. – Jei tai susiję ir su kitais dalykais, tuomet tai vadinama teisiniu valios pareiškimu.

Grehemas nustebeš pažvelgė į smuklininką.

– Bent jau taip girdėjau vadinant, – nuleidęs akis tarė Koutas, blizgindamas barą švairiu baltu audeklu. – Raštininkas anądien minėjo kažką panašaus.

– Teisinis pareiškimas... – sumurmėjo į bokalą Grehemas. – Na, gal tiesiog paprašysiu jo surašyti tą „pasliko popierių“, ir tegul jau jis vadina jį kaip tik širdis geidžia. – Vyras vėl pažvelgė į smuklininką. – Kiti mūsų šiek tiek turbūt irgi norės ko nors panašaus. Tokie jau laikai atėjo.

Akimirksnį atrodė, kad smuklininkas pyktelėjęs susiraukė. Bet ne, nieko panašaus. Koutas stovėjo už baro toks pat kaip visada: taikia ir malonia veido išraiška. Jis ramiai linktelėjo.

– Raštininkas minėjo, kad imsis darbo maždaug vidurdienį, – tarė Koutas. – Po to, kas nutiko praėjusį vakarą, jis buvo kiek sutrikęs. Jei kas nors užsuks prieš pusiaudienį, manau, tam teks nusivilti.

Grehemas gūžtelėjo pečiais.

– Anoks čia skirtumas. Vis tiek iki pietų visam mieste ir dešimties žmonių nesukrapštysi. – Jis vėl gurkstelėjo alaus ir pažvelgė pro langą. – Šiandien dienele darbuotis laukuos – tą jau tikrai galiu pasakyti.

Smuklininkas, regis, kiek atsipalaidavo.

– Tas vaikas čia bus ir rytoj. Tad šiandien visiems užplūsti nėra reikalo. Prie Abots Fordo iš jo pavogė arklį, tad dabar jis bando gauti kitą.

Grehemas užjaučiamai įtraukė pro dantis oro.

– Tai nelaimėlis. Per patį derliaus nuėmimo įkarštį negausi arklio nei už gražias akis, nei už pinigų. Net Karteris neturi kuo pakeisti Nelės po to, kai tas į vorą panašus padaras užpuolė jį prie Senakmenių tilto. – Jis papurtė galvą. – Keistoka, kai kas nors panašaus nutinka per dvi mylias nuo tavo durų. Kadaise, kai...

Staiga Grehemas nutilo.

– Karaliau ir karaliene, šneku kaip mano tėvukas. – Jis palenkė smakrą ir nutaisė gargždesnį balsą. – „Kadaise, kai buvau vaikas, orai būdavo kaip reikiant, malūnininkas nekišo nagų prie svarstyklių, o žmonės žinojo, kaip dera rūpintis savo reikalais.“

Smuklininkas ilgesingai nusišypsojo.

– Mano tėvas sakė, kad anksčiau alus būdavo geresnis, o keliuose – mažiau provėžų.

Grehemo veide taip pat nušvito šypsena, bet greit pranyko. Jis nuleido akis tarsi varžydamasis to, ką ketina sakyti.

– Žinau, kad esi ne vietinis, Koutai. Ir tai sunku. Kai kurie žmonės mano, kad pašaliečiai nesugeba net susigaudyti, koks dabar dienos metas. – Jis giliai įkvėpė vis dar vengdamas pažvelgti smuklininkui į akis. – Bet man atrodo, kad žinai dalykus, apie kuriuos kiti nenutuokia. Tu, taip sakant, turi *platesnį* akiratį. – Jis pakėlė rimtą, nuovargio kupiną žvilgsnį; nuo miego stygiaus jo paakiai buvo pajuodę. – Ar iš tikrųjų reikalai tokie sumauti, kaip atrodo pastaruoju metu? Keliai tokie prasti. Žmonės apiplėšinėjami ir...

Tik akivaizdžiomis valios pastangomis Grehemas neleido sau vėl pažvelgti į ištuštėjusią grindų dalį.

– O dar nauji mokesčiai spaudžia. Greidenų sūnūs tuoj praras savo ūkį. Ir dar tas voras... – Jis vėl gurkštelėjo alaus. – Ar tikrai reikalai tokie blogi, kaip atrodo? Ar tiesiog pasenau kaip kad mano tėvukas ir dabar visa ko skonis ima atrodyti šiek tiek kartesnis nei vaikystėje?

Koutas ilgai šluostė barą tarytum nenorėdamas kalbėti.

– Manau, vienaip ar kitaip versi, reikalai vis tiek rieda žemyn, – galiausiai tarė. – Tiesiog gal tik mes, vyresni žmonės, galime tai pamatyti.

Grehemas jau ketino linktelėti, bet paskui tik susiraukė.

– Bet juk tu nesi senas? Nuolat tai pamirštu. – Jis nužvelgė raudonplaukį vyrą nuo galvos iki kojų. – Turiu galvoj, kad tu judi kaip senis, kalbi kaip senis, bet iš tiesų toks nesi, ar ne? Galiu lažintis, kad metų neturi nė pusės tiek, kiek aš. – Grehemas prisimerkė ir įdėbė akis į smuklininką. – Šiaip ar taip, kiekgi tau metų?

Smuklininkas pavargęs nusišypsojo.

– Ganėtinai daug, kad jausčiausi senis.

Grehemas prunkštelėjo.

– Bet neužtektinai, kad kalbėtum kaip senis. Tau derėtų lakstyti paskui sijonus

ir prisivirti košės. Leisk mums, seniems, skųstis, kad pasaulis pro visus galus eina po paraliais.

Senasis dailidė atsistūmė nuo baro ir pasisuko durų link.

– Šiandien per pietus grįšiu šnektelėti su tavuoju raštininku. Be to, ne vienas: daug žmonių norės oficialiai sutvarkyti reikalus, kad jau yra tokia proga.

Smuklininkas giliai įkvėpė ir lėtai iškvėpė.

– Grehemai?

Jau pridėjęs prie durų ranką, vyras atsigrėžė.

– Ne tau vienam taip atrodo, – pasakė Koutas. – Reikalai prasti, bet vidumi jaučiu, kad viskas bus dar blogiau. Nepakenks, jei žmonės pasiruoš sunkiai žiemai. Ir galbūt pagalvos, kaip reikalui esant galėtų apsiginti. – Smuklininkas trūktelėjo pečiais. – Bent jau taip man kužda nuojauta.

Grehemas niūriai sučiaupė lūpas, paskui rimtai linktelėjo.

– Džiaugiuosi, kad taip kužda nuojauta ne tik man. – Jis prisivertė nusišypsoti ir, raitodamasis marškinių rankoves, pasisuko į duris. – Kad ir kaip būtų, kol šviečia saulė, reikia šienauti.

Netrukus prie smuklės stabtelėjo vėlyvųjų obuolių prikrautas Bentonų vežimas. Koutas nusipirko iš jų pusę vaisių ir kitą valandą praleido juos rūšiuodamas bei sandėliuodamas.

Žaliausius ir kiečiausius obuolius jis savo švelniomis rankomis rūpestingai sudėjo į statines rūsyje, paskui apkamšė pjuvenomis, galiausiai užvožė dangčius ir užkalė. Tie, kurie buvo beveik visai prinokę, atsidūrė maisto sandėliuke, o tie, kurie turėjo sumušimų arba rudų dėmelių, buvo atidėti sidrui gaminti: juos smuklininkas supjaustė ketvirčiais ir sumetė į didelę alavinę geldą.

Surūšiaęs ir sudėjęs obuolius, raudonplaukis vyras atrodė patenkintas. Tačiau, pažvelgęs įdėmiau, galėjai pastebėti, kad smuklininko akys, kol rankos buvo užimtos darbu, klaidžiojo po kažin kokias tolumas. Ir nors išraiška atrodė santūri, netgi maloni, džiaugsmo ten nebuvo. Dirbdamas Koutas neniūniavo ir nešvilpavo. Jis nedainavo.

Kai buvo surūšiuoti paskutiniai, Koutas per virtuvę ir galines duris išnešė alavinę geldą į lauką, kur už smuklės augo mažas, nuošalus, medžių slepiamas sodas. Buvo vėsus rudens rytas. Koutas suvertė ketvirčiais supjaustytus obuolius į medinį sidro spaustuvą ir užsuko dangtį.

Smuklininkas atsiraitojo ilgas marškinių rankoves iki alkūnių, ilgais dailiais pirštais čiupo spaustuvo rankeną ir pasuko. Slėgtuvas ėmė leisti žemyn, iš pradžių standžiai suspaudė obuolius, paskui ėmė juos traiškyti. Pasuki rankeną ir vėl perimi. Pasuki ir perimi.

Pašalinis stebėtojas turbūt būtų atkreipęs dėmesį, kad Kouto rankos buvo visai nepanašios į daugumos smuklininkų: jos nebuvo glebios ar papurtusios. Besukant medinę spaustuvo rankeną, išryškėjo kieti kaip sumazgytos virvės dilbių raumenys. Odą skersai ir išilgai vagojo seni randai. Daugelis jų buvo blyškūs ir ploni lyg įskilimai žiemos lede. Kiti – raudoni ir ryškūs, iškart krintantys į akis dėl šviesios odos.

Smuklininkas vis suko ir suko spaustuvo rankeną. Nesigirdėjo nieko daugiau, tik ritmiškai girgždantis medis ir į apačioje pastatytą kibirą lėtai kapsinčios sultys. Tačiau šis ritmas nebuvo muzika. Kouto akys buvo blausios ir bedžiaugsmės, tokios blyškiai žalios, kad beveik galėjai jas palaikyti pilkomis.

Bugienis

Užsimetęs ant peties plokščią odinę kuprinę, Metraštininkas nulipo laiptais. Sustojęs bendrosios salės tarpduryje, jis įsmeigė akis į raudonplaukį smuklininką, kuris susikūprinęs kažką įdėmiai apžiūrinėjo ant baro, paskui atsikrenkštė ir žengė į vidų.

– Atsiprašau, kad taip ilgai miegojau, – pasakė Metraštininkas. – Aš iš tiesų ne... – Staiga jis pamatė tai, kas buvo padėta ant baro, ir užsikirto. – Kepsi pyragą?

Koutas pakėlė akis nuo tešlos, kurios kraštelius lankstė pirštais.

– Pyragus, – pataisė pabrėždamas. – Taip. O ką?

Metraštininkas prasižiojo, paskui vėl užsičiaupė. Jis žvilgtelėjo į pilką ir nebylų kardą, kabantį virš baro, paskui – vėl į raudonplaukį vyrą, rūpestingai lankstantį tešlą palei kepimo skardos kraštą.

– Ir kokie tie pyragai bus?

– Obuolių. – Koutas išsitiesė ir atsargiai įpjovė viršutinį tešlos sluoksnį trijose vietose. – Žinai, kaip sunku iškepti gerą pyragą?

– Ne, tikrai nežinau, – prisipažino Metraštininkas ir nervingai apsidairė. – O kur tavo padėjėjas?

– Net ir pats Dievas gali tik spėlioti, – atsakė smuklininkas. – Tai sunkus reikalas. Kepti pyragus, turiu galvoje. Ir nepagalvotum, kad čia tiek visko. Kepti duoną – lengva. Virti sriubą – taip pat. Ir pudingą paruošti lengva. Bet pyragas – sudėtingas dalykas. Niekad šito nesuvoksi, kol pats nepabandysi.

Metraštininkas vangiai linktelėjo tarytum nežinodamas, kokio atsakymo iš jo tikimasi. Jis nusiėmė nuo peties kuprinę ir padėjo ant artimiausio stalo.

Koutas perbraukė rankom per prijuostę.

– Žinai, kai išspaudi obuolius sidrui, lieka tokia masė?

– Išsunkos?

– *Išsunkos*, – pakartojo Koutas su didžiuliu palengvėjimu. – *Štai* kaip tai vadina ma. Taigi, ką žmonės daro su ta mase, kai išspaudžia sultis?

– Iš vynuogių išsunkų galima padaryti silpną vyną, – atsakė Metraštininkas. –

Arba, jeigu jų labai daug, aliejų. Bet obuolių išsunkos visiškai bevertės. Gali panaudoti jas kaip trąšą arba kaip dirvos dangą, bet iš to mažai naudos. Dažniausiai žmonės sušeria jas gyvuliams.

Koutas susimąstęs linktelėjo.

– Sunku įsivaizduoti, kad jie jas tiesiog išmestų. Žmonės čia randa būdą viską vienaip ar kitaip panaudoti. Išsunkos. – Smuklininkas ištarė šį žodį taip, lyg ragautų jo skonį. – Jau dvejus metus man tai nedavė ramybės.

Metraštininkas atrodė suglumęs.

– Bet kuris šio miestelio gyventojas tau tai būtų pasakęs.

Smuklininkas susiraukė.

– Jeigu tai – dalykas, kurį visi žino, aš negaliu sau leisti to klausti, – atsakė.

Staiga pasigirdo uždaromų durų trenksmas, o paskui linksmas nerūpestingas švilpavimas. Netrukus iš virtuvės pasirodė Bastas, nešinas pilnu glėbiu į baltą paklodę susuktų dygliuotų bugienio šakų.

Koutas niūriai linktelėjo ir pasitrynė rankas.

– Puiku. Dabar mes... – Staiga jo akys susiaurėjo. – Ar tai ne viena iš mano gerųjų paklodžių?

Bastas pažvelgė žemyn į ryšulį.

– Na, Reši, – tarė iš lėto, – čia jau kaip pažiūrėsi. Ar turi kokių nors blogų paklodžių?

Sekundę smuklininko akys plykstelėjo pykčiu, bet paskui jis tik atsiduso.

– Tiek to, bala nematė... – Smuklininkas ištiesė ranką ir ištraukė iš ryšulio ilgą šaką. – Šiaip ar taip, ką mes su visu tuo veiksime?

Bastas trūktelėjo pečiais.

– Aš ir pats dorai nežinau, Reši. Žinau tik tiek, kad išjodami medžioti odinių šokėjų, sithai užsideda vainikus iš bugienio...

– Mes negalime vaikštinėti užsidėję vainikus iš bugienio šakų, – numojo ranka Koutas. – Žmonės imtų kalbėti.

– Man nuspjaut, ką tie žemknisiai galvoja, – sumurmėjo Bastas, paimdamas kelias ilgas lanksčias šakas ir pradėdamas pinti. – Kai šokėjas įlenda į tavo kūną, pasidariai kaip lėlė. Jis gali priversti tave nusikąsti savo paties liežuvį. – Norėdamas pažiūrėti, ar tinka, jaunuolis užsidėjo ant galvos pusiau baigtą vainiką ir suraukė nosį. – Duria.

– Girdėjau istorijų, kad bugienis dar gali juos uždaryti kūne tarsi spąstuose, – tarė Koutas.

– O ar negalime tiesiog nešiotis geležies? – paklausė Metraštininkas. Abu vyrai už baro keistai pažvelgė į jį tarsi pamiršę, kad ir jo čia esama. – Turiu galvoje, kad jei tas padaras buvo fajelis...

– Koks dar „fajelis“, – menkinamai nutraukė jį Bastas. – Kalbi kaip vaikas. Tas padaras buvo Fajė būtybė. Fajenas, jei tau labiau patinka.

Kiek padvejojęs, Metraštinkas vėl prakalbo:

– Jeigu tas padaras įsigaus į kūną žmogaus, turinčio prie savęs geležį, negi jam neskaudės? Negi jis neiššoks lauk?

– Jie gali tave priversti. Nusikąsti. Savo. Paties. Liežuvį, – pakartojo Bastas, tarsi aiškindamas ypač kvailam vaikui. – Kai jie įsigauna į vidų, jiems tavąja ranka išrauti tau akį taip pat lengva, kaip tau saulutę nuskinti. Tad kas tave verčia galvoti, kad jiems būtų sunku numauti apyrankę ar žiedą? – Jis papurtė galvą ir nudelbė akis į dar vieną šviesiai žalią bugienio šaką, kurią pynė į vainiką. – Be to, tegul mane griausmas, jei imsiu nešiotis geležį.

– Jeigu jie gali iššokti iš kūnų, – tarė Metraštinkas, – kodėl to nepadarė vakarykštis padaras? Kodėl neperšoko į vieną iš mūsų?

Keletą ilgų sekundžių tvyrojo tyla, galiausiai Bastas suprato, kad kiti du vyrai žvelgia į jį ir laukia.

– Jūs manęs klausiat? – nepatikliai nusijuokė. – Net neįsivaizduoju. *Anpauen*. Paskutinius šokėjus sumedžiojom prieš kelis šimtus metų. Dar gerokai prieš man gimstant. Girdėjau apie juos tik istorijų.

– Tuomet iš kur mes žinome, kad jis neiššoko? – lėtai, tarsi prieš savo valią paklausė Metraštinkas. – Iš kur mes žinome, kad jo čia nebėra? – Jis tarsi apmirė ant kėdės. – Iš kur mes žinome, kad jis dabar ne viename iš mūsų?

– Regis, tas padaras žuvo kartu su kareivio kūnu, – pasakė Koutas. – Būtume matę, jei jis būtų jį palikęs. – Jis žvilgtelėjo į Bastą. – Manoma, kad jie atrodo kaip tamsus šešėlis arba dūmas, kai palieka kūną, ar ne?

Bastas linktelėjo.

– Be to, jei jis būtų iššokęs laukan, būtų pradėjęs žudyti žmones – nesvarbu, kad jo jau naujas kūnas. Paprastai jie taip daro. Vis peršoka ir peršoka, kol visus išgalabija.

Smuklininkas raminausiai nusišypsojo Metraštinkui:

– Matai? Galbūt tai net nebuvo šokėjas. Galbūt tik kas nors panašaus.

Metraštinko žvilgsnis atrodė kiek paklaikęs.

– Bet kaip galime būti tikri? Dabar tas padaras gali būti įsigavęs į bet kurį šio miestelio gyventoją...

– Jis gali būti manyje, – nerūpestingai tarė Bastas. – Galbūt aš tik ir laukiu, kol tavo budrumas priblės, paskui įkąsiu į krūtinę, tiesiai virš širdies, ir išgersiu iš tavęs visą kraują. Iščiulpsiu kaip sultis iš slyvos.

Metraštinko lūpos kietai susispaudė.

– Visai nejuokinga.

Bastas pakėlė į jį akis ir valiūkiškai plačiai nusišypsojo. Bet kažkas čia buvo ne taip: ši išraiška Basto veide liko truputėlį per ilgai, šypsena buvo kiek per plati, o ir akys žvelgė ne tiesiai į patį Metraštinką, o į šoną.

Jaunuolis staiga sustingo, jo pirštai liovėsi mikliai lakstę žaliais bugienio lapais.

Jis smalsiai pažvelgė į savo rankas, paskui metė ant baro iki galo nebaigtą vainiką. Šypsena lėtai išnyko. Veidas tapo tuščias ir neišraiškingas. Galiausiai Bastas buikai apžvelgė smuklę.

– *Te veyan?* – pasakė keistu balsu, jo žvilgsnis pasidarė stiklinis ir sutrikęs. – *Te-tanten ventelanet?*

Ir staiga stulbinamu greičiu puolė iš už baro Metraštininko pusėn. Šis pašoko iš vietos ir lyg įgeltas metėsi į šalį, nugriovė du stalus ir pustuzinį kėdžių, paskui, kojoms susipynus, nerangiai tēškėsi ant grindų ir lyg pašėlęs mostaguodamas galūnėmis ėmė kerėplinti durų link.

Tačiau kai taip paklaikusiai repečkodamas atsuko išblyškusių veidą ir baisėdamasis žvilgtelėjo per petį, pamatė, kad Bastas jo pusėn buvo žengęs ne daugiau kaip tris žingsnius. Tamsiaplaukis jaunuolis tebestovėjo prie baro ir sulinkęs beveik pusiau kretėjo iš netramdomo juoko. Viena ranka jis buvo prisidengęs veidą, kita rodė į Metraštininką. Ir juokėsi taip stipriai, kad vos begalėjo įkvėpti. Po akimirkos jam net prireikė įsitverti į barą, kad prisilaikytų.

Metraštininkas įsiuto.

– Asilas! – suriko sunkiai stodamasis. – Tu... tu kvailys neraliuotas!

Vis dar kvatodamas ir sunkiai gaudydamas kvapą, Bastas pakėlė rankas ir pamėgdžiojo vangius kabinimosi judesius, tartum lokį vaizduojantis vaikas.

– Bastai, – papriekaištavo smuklininkas. – Liaukis. Iš tikrųjų. – Kouto balsas buvo griežtas, bet akys linksmi sužibo, o lūpos tvinkčiojo bandant sulaikyti šypseną.

Su įžeistojo orumu Metraštininkas sustatė į vietą nuverstus stalus ir kėdes, trinkėdamas jais į grindis gerokai garsiau, nei buvo būtina. Galiausiai grįžo prie savojo stalo ir su perdėtu didingumu atsisėdo. Bastas, vis dar sunkiai kvėpuodamas, nuėjo atgal už baro ir pabrėžtinai sutelkė visą dėmesį į bugienio šaką rankose.

Metraštininkas pervėrė jį piktu žvilgsniu ir pasitrynė blauzdą, dėl to Bastui teko užgniaužti kažką panašaus į kosulio priepuolį.

Koutas iš gerklės gilumos sukikeno, ištraukė iš ryšulio dar vieną bugienio šaką ir pridėjo prie jau nuregztos ilgos pynės. Po akimirkos pažvelgė Metraštininkui į akis.

– Kol neužmiršau: žmonės šiandien užsuks čionai, kad pasinaudotų tavo, kaip raštininko, paslaugomis.

Metraštininkas atrodė nustebeęs.

– Šiandien?

Koutas linktelėjo ir irzliai atsiduso.

– Taip. Žinia jau pasklido, tad nieko nebepadarysi. Turėsime pasidaruoti su tais, kurie ateis. Laimė, visi, turintys dvi geras rankas, iki pusiaudienio bus užsiėmę laukuose, tad iki to meto galime būti ramūs...

Bandant perlaužti bugienio šaką smuklininko pirštai nerangiai slystelėjo ir dyglys

susmigo giliai į nykščio pagalvėlę. Raudonplaukis nekrūptelėjo, nepradėjo keiktis, tiesiog piktai žvilgtelėjo į ranką, kur ištryško ryškus kaip uoga kraujo lašas.

Koutas susiraukęs pridėjo nykštį prie lūpų. Iš veido dingo bet kokia linksmybė, dabar akys pasidarė griežtos ir tamsios. Smuklininkas nusviedė nebaigtą bugienio pynę į šalį tokiu pabrėžtinai atsainiu mostu, kad jis atrodė beveik bauginantis.

Tada atsigręžė į Metraštininką ir visiškai ramiu balsu tarė:

– Norėjau pasakyti, kad turime kuo geriau panaudoti šį laiką, kol mūsų nepradėjo pertraukti. Bet iš pradžių, manau, tau norėtusi papusryčiauti.

– Jei tai nesukels didelių rūpesčių, – atsiliepė Metraštininkas.

– Visai ne, – pasakė smuklininkas ir apsisukęs nuėjo į virtuvę.

Bastas susirūpinusiu veidu nulydėjo jį akimis.

– Geriau nuimk sidrą nuo krosnies ir išnešk į lauką atvėsti! – garsiai sušuko savo mokytojui. – Paskutinį kartą buvo panašiau į uogienę nei į sultis. Be to, beieškodamas bugienio radau ir keletą prieskoninių žolelių. Jos padėtos ant statinės lietaus vandeniui. Apžiūrėk – gal bus tinkamos sriubai.

Likę vieni smuklėje, Bastas su Metraštininku kurį laiką stebėjo vienas kitą per barą. Buvo tylu, tik girdėjosi, kaip tolumoje trinkteli uždaromos galinės „Pakelakmeno“ durys.

Bastas baigė tvarkyti vainiką, apžiūrėjo iš visų pusių, paskui prisikišo prie veido tarsi uostydamas. Tačiau tik giliai įtraukė oro, užsimerkė ir taip švelniai kvėptelėjo į bugienio lapus, kad šie vos sujudėjo.

Atmerkęs akis, Bastas žaviai atsiprašomai nusišypsojo, paskui priėjo prie Metraštininko.

– Štai, – ištiesė bugienio vainiką sėdinčiam vyrui.

Metraštininkas net nekryptelėjo jo paimti, bet Basto šypsena neišblėso.

– Tu kai ko nepastebėjai, nes voliojaisi ant grindų, – pasakė žemu tyliu balsu. – Bet kai sprukai prie durų, jis iš tikrųjų juokėsi. Tris kartus gerai nusikvatojo iš pačios pilvo gilumos. Jo toks puikus juokas. Tarsi vaisius. Arba muzika. Negirdėjau jo ištikus mėnesius.

Droviai šypsodamasis, Bastas vėl ištiesė bugienio vainiką.

– Taigi čia tau. Sudėjau į jį visą savo gramarį. Todėl vainikas liks žalias ir nenuvys ilgiau, nei gali tikėtis. Pririnkau bugienio, kaip dera, ir supyniau jį savo rankomis. Ieškotas, priskintas ir parneštas dėl tikslo. – Jis dar arčiau prikišo vainiką – lyg susijaudinęs berniukas gėlių puokštę. – Štai. Tai laisva valia teikiama dovana. Siūlau ją be jokių įsipareigojimų ir prievolių.

Metraštininkas dvejojdamas paėmė vainiką ir sukiodamas apžiūrėjo. Tarp tamsiai žalių lapų raudonuojančios uogos atrodė tarsi brangakmeniai, o supinta buvo taip sumaniai, kad visi dygliai styrojo į išorinę pusę. Tada atsargiai užsidėjo vainiką ir šis kuo puikiausiai prigludo prie kaktos.

Bastas išsišiepė.

– Tegyvuoja Suirutės valdovas! – sušuko pakeldamas rankas ir džiaugsmingai nusijuokdamas.

Metraštininkas taip pat kiek šyptelėjo ir nusiėmė vainiką.

– Taigi, – tarė tyliai, sudėdamas rankas sau ant kelių. – Ar tai reiškia, kad visi nesutarimai tarp mūsų užglaistyti?

Bastas suglumęs pakreipė galvą.

– Meldžiu atleisti?

Metraštininkas sutriko.

– Na, tai, apie ką kalbėjai... praėjusią naktį...

Bastas atrodė nustebeš.

– Ak, ne, – rimtai pasakė papurtydamas galvą. – Ne. Visai ne. Tu priklausai man iki pat kaulų čiulpų. Tu esi mano troškimo instrumentas. – Bastas žvilgtelėjo virtuvės pusėn, jo veidas įgavo nuožmią išraišką. – Ir tu žinai, ko trokštu. Priversk jį prisiminti, kad jis yra daugiau nei smuklininkas, kepantis pyragus. – Paskutinį žodį Bastas ne tiek pasakė, kiek išspjovė.

Metraštininkas nerimastingai pasimuistė ir nusuko akis į šalį.

– Vis dar nežinau, ką galiu padaryti.

– Tu padarysi viską, ką gali, – žemu balsu atkirto Bastas. – Tu priversi jį vėl atrasti save patį. Tu jį pažadinsi, – pasakė su įniršiu, uždėjo ranką Metraštininkui ant peties ir kiek primerkė mėlynas akis. – Tu priversi jį prisiminti. Štai ką tu padarysi.

Metraštininkas kiek padvejojo, tada pažiūrėjo į bugienio vainiką sau ant kelių ir nežymiai linktelėjo.

– Padarysiu, ką pajėgsiu.

– Tai viskas, kas mums belieka, – pasakė Bastas, draugiškai tapšnodamas jam per nugarą. – Kaip, beje, tavo petys?

Metraštininkas pasukiojo petį. Judesys atrodė keistai nerangus, nes visas kūnas buvo nejudrus ir sustingęs.

– Nutirpęs. Sužvarbęs. Bet neskauda.

– To buvo galima tikėtis. Tavim dėtas, dėl tos žaizdos nesijaudinčiau. – Bastas drąšinamai nusišypsojo. – Jūsų, žmonių, gyvenimas per trumpas, kad suktumėt galvą dėl niekniekių.

Netrukus jie sėdo pusryčiauti: valgė bulves, skrudintą duoną, pomidorus ir kiaušinius. Metraštininkas sukirto pagarbos vertą porciją, o Bastas sulapnojo už tris. Tuo tarpu Koutas tiesiog krapštinėjosi po smuklę, tai atnešdamas malkų, tai pridėdamas jų į krosnį pyragams kepti, tai pilstydamas vėstantį sidrą.

Jam benešant porą ąsočių prie baro, lauke, medinėje smuklės laiptinėje, nuaidėjo garsus tarsi smūgiai į duris batų trempimas. Dar po akimirkos į vidų įvirtė kalvio pameistrys. Nors teturėjo šešiolika metų, jis buvo vienas aukščiausių miestelio gyventojų, plačiais pečiais ir drūtomis rankomis.

– Sveikas, Aaronai, – ramiai tarė smuklininkas. – Uždaryk duris, gerai? Lauke dulka.

Kai kalvio pameistrys nususuko į duris, smuklininkas ir Bastas greitai ir nebyliai, lyg darnus duetas, pakišo po baru didžiąją dalį bugienio. Kai Aaronas vėl atsigręžė, Bastas žaidė su kažkokiu daikčiuku, kurį lengvai galėjai palaikyti pusiau baigtu vainikėliu, nupintu iš nuobodulio, norint duoti darbo dykiems pirštams.

Aaronas, regis, nepastebėjęs nieko ypatinga, nuskubėjo prie baro.

– Pone Koutai, – tarė susijaudinęs, – ar galėčiau gauti į kelionę maisto? – Vaikinas pamojavo tuščiu šiurkštaus audinio maišu. – Karteris sakė, kad suprasit, ką tai reiškia.

Smuklininkas linktelėjo.

– Turiu duonos, sūrio, dešros, obuolių. – Jis mostelėjo Bastui, šis čiupo maišą ir nudūmė į virtuvę. – Karteris šiandien kur nors išvyksta?

– Mes abu išvykstam, – atsakė berniukas. – Orisonai nori šiandien Trėjeje parduoti avieną. Kadangi keliai taip suprastėjo, jie nusamdė mus su Karteriu juos palydėti.

– Trėjeje, – susimąstęs tarė smuklininkas. – Tuomet negrįšite iki rytojaus.

Kalvio pameistrys atsargiai padėjo ant nublizginto raudonmedžio baro ploną sidabrinę bitą.

– Karteris dar tikisi rasti pamainą Nelei. Ir sakė, jei negalės grįžti miestan su arkliu, turbūt paims karaliaus monetą.

Koutas nustebeš pakėlė antakius.

– Karteris ketina stoti karo tarnybon?

Berniukas išspaudė šypseną – joje keistai sumišo linksnumas ir liūdesys.

– Sako, jei negaus arklio įkinkyti į vežimą, jam nelabai kas ir lieka. Sako, kad kariuomenėj tavimi pasirūpina, esi pamaitintas, pasaulio pamatai ir panašiai, – taip bekalbant jaunuolio akyse sužibo susijaudinimas, o veide mainėsi berniukiškas įkarštis ir rimtas vyriškas susirūpinimas. – Ir dabar stojantiems tarnauti jie duoda nebe sidabrinę noblį. Dabar duoda rojalą. Visą *auksinį* rojalą.

Smuklininkas paniuro.

– Bet juk tik Karteris galvoja paimti karaliaus monetą, ar ne? – jis pažvelgė berniukui į akis.

– Rojalas – didžiuliai pinigai, – šelmiškai nusišiepdamas atsakė kalvio pameistrys. – O nuo to laiko, kai tėvukas numirė, o mamukė persikraustė čionai iš Renišo, galai mums sunkiai sueina.

– Ir ką tavo mama galvoja apie tai, kad ketini paimti karaliaus monetą?

Berniuko veidas persimainė.

– Na, tik nestokit jos pusėn, – su nuoskauda tarė. – Maniau, kad suprasit. Jūs juk vyras, žinote, ką sūnui dera padaryti dėl mamos.

– Aš žinau, kad tavo mama, berniuk, verčiau turės tave namuose sveiką ir gyvą, nei vartysis aukso geldoje.

– Pavargau būti vadinamas berniuku, – išraudęs atkirto kalvio pameistrys. – Kariuomenėj galėčiau nuveikti ką nors doro. Kai priversime maištininkus prisiekti ištikimybę Karaliui Atgailautojui, viskas vėl ims klostytis į gerąją pusę. Baigsis tos mokesčių rinkliavos. Bentliai nepraras savo žemės. Keliai vėl bus saugūs. – Aaronas paniuro ir akimirką jo veidas nebeatrodė toks jaunas. – Tada ir mano mamukei neberekės nerimauti, kai išeinu iš namų, – pridūrė rūškanu balsu. – Ji liausis šokinėti iš lovos tris kartus per naktį ir tikrinti langines bei durų skląstį.

Kalvio pameistrys pažvelgė smuklininkui į akis ir išsitiesė. Nesusikūprinęs jis buvo beveik visa galva aukštesnis už Koutą.

– Kartais vyras turi stoti ginti savo karaliaus ir šalies.

– O kaip Roza? – tyliai paklausė smuklininkas.

Pameistrys išraudo ir sumišęs nuleido akis. Jis vėl susimetė į kuprą ir subliuško lyg burė nurimus vėjui.

– Viešpatie, negi visi apie mus žino?

Smuklininkas švelniai nusišypsojo ir linktelėjo.

– Tokiuose miesteliuose paslapčių nebūna.

– Ką gi, – ryžtingai tarė Aaronas, – aš tai darau ir dėl jos. Dėl mūsų. Su savo moneta ir tuo, ką esu susitaupęs, galėsiu nupirkti mums namą arba atidaryti dirbtuves ir nereikės kreiptis į jokią šimo palūkininką.

Koutas prasižiojo, bet nieko nepasakęs užsičiaupė. Akimirką, tiek, kiek trunka gilus įkvėpimas, kažin ką mąstė, paskui lėtai, tarsi rūpestingai rinkdamasis žodžius, paklausė:

– Aaronai, ar žinai, kas yra Kvoutas?

Kalvio pameistrys pavartė akimis.

– Nesu kvailys. Dar praėjusį vakarą pasakojome apie jį istorijas, pamenat? – Jis pažvelgė per smuklininko petį į virtuvę. – Klausykit, man jau reikia eiti. Karteris bus piktas kaip šlapia višta, jei aš ne...

Koutas raminausiai mostelėjo ranka.

– Siūlau tau sandėrį, Aaronai. Išklausyk, ką pasakysiu, ir duosiu tau maisto veltui. – Jis pastūmė sidabrinį bitą per barą. – Galėsi už tai nupirkti Rozai ką nors gražaus Trėjoje.

Aaronas mandagiai linktelėjo.

– Sutarta.

– Ką tu žinai apie Kvoutą iš visų tų istorijų, kurias esi girdėjęs? Koks jis, tavo manymu, turėtų būti?

Aaronas nusijuokė.

**– Būk atsargus kelionėje, – tarė jis susirūpinusiu veidu. –
Ir prisimink: visi išminčiai bijo trijų dalykų – jūros per audrą,
nakties be mėnulio ir romaus žmogaus pykčio.**

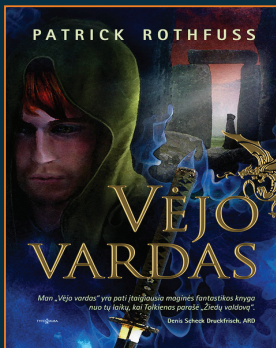


PATRICK ROTHFUSS (Patrikas Rotfusas; g. 1973 m.) – amerikiečių autorius; jo pirmoji knyga „Vėjo vardas“, tik išėjusi, sukėlė ažiotažą tarp maginės fantastikos skaitytojų; šiuo metu ji pelnytai atsiduria vienoje gretoje su „Žiedų valdovo“ trilogija. Tačiau tai buvo tik pirmoji trilogijos dalis. „Išminčiaus baimė“ – ilgai lauktas „Vėjo vardo“ tęsinys, rašytas ketverius metus, ir toks ilgas, jog jį tenka leisti dviem tomis. Jūsų rankose – pirmasis.

Patogiai įsitaisykite: „Pakelakmenio“ smuklėje keistas ir paslaptingas smuklininkas toliau pasakoja nepaprastą istoriją apie garsųjį Kvoutą.

Netroškęs nieko daugiau, tik žinių, kurios padėtų jam sužinoti apie paslaptinguosius tėvų žudikus čandrianus, įžūlus ir nesitvardantis Kvoutas buvo priverstas palikti Arkanumą – magijos universitetą. Pats kaltas. Klajonės žeme ir jūromis jį nuveda į maerio Alverono dvarą ir dar toliau – į keistą Fajė karalystę, čia jis sutinka paslaptingąją Felurianą, kuriai iki šiol neįstengė atsispirti joks vyras...

Kvouto istorija – klajonių ir žinių paieškos istorija, pilna intrigų ir paslapčių, magijos ir muzikos. „Išminčiaus baimė“ pasakoja, kaip Kvoutas iš įžūlaus ir nepaprastai protingo berniūkščio virsta vyru. Ir ne tik. Jis tampa legenda: garsas apie jo žygdarbius sklinda greičiau už vėją, o Kvoutas pamažu ima suprasti, kokia sunki gyvųjų didvyrių dalia.



**Karaliaus žudiko kronikos:
pirmoji diena**

